

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. X. Vtrum fictione recedente baptismus suum effectum consequatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

13.
Duobus
modis po-
test quis
accedere
ad Sacra-
mentum
indisposi-
tus.

dispositiones, vt patet ex dictis; ergo qui accedit indispositus, non potest effectum Sacramenti recipere, seu iustificari per baptismum.

Notandum verb. 1. quod licet D. Thom. solum videatur agere de fictione, quæ est peccatum, quæ solet dici indispositio seu fictio positua, conclusio tamen vera sit etiam de fictione seu indispositione negatiua. duobus enim modis potest aliquis accedere ad Sacramentum indispositus ad eiusdem effectum recipiendum. 1. per nudam carentiam legitimæ dispositionis necessariæ ad huiusmodi effectum recipiendum; vt si quis accedat sine fide, sine sufficiente dolore ad consequendam remissionem peccatorum, quantumvis in eo culpa vacet, dicitur indispositus accedere ad Sacramentum. 2. per actualement dispositionem repugnantem infusioni gratiæ, vt si quis in receptione Sacramenti peccet mortaliter, aduertens se esse in statu peccati mortalis, & sciens ad peccati remissionem etiam in Sacramento acquirendam exigi aliquem illiusmodi dolorem, & sine huiusmodi dolore accedens, vel accedens inherendo effectui mortaliter malo. Argumentum supra factum ostendit vtramque fictionem impedire effectum baptismi.

Confir. non solum per indispositionem positua ponitur obex effectui Sacramenti, sed etiam per carentiam legitimæ dispositionis; sicut si causa naturalis requirat in passo certam dispositionem ad producendum effectum, non solum impeditur per contrariam dispositionem subiecto inexistente, sed etiam per carentiam requisitam. immo, formaliter loquendo, contraria dispositio eatenus impedit productionem effectus, quatenus impedit quo minus inueniatur dispositio requisita ad eiusdem effectus introductionem.

Notandum 2. quod licet indispositio positua materialiter ad varias peccatorum species possit pertinere, formaliter tamen in ratione indispositionis sit vnus speciei, quæ in hoc consistit quod grauis irreuerentia Sacramento irrogetur, ponendo voluntariè obicem receptioni effectus eiusdem Sacramenti, quamvis materialiter id interdum fiat per infidelitatem positua, vel voluntarium neglectum notitiæ rerum necessariarum ad salutem, interdum per voluntatem adhaerendi certo peccato &c. vnde qui ita accedit ad Sacramentum aliquando committit duo peccata mortalia, vnum sacrilegij, alterum quod petitur ex proprio obiecto peccati quod committit concomitanter in receptione Sacramenti.

Hic queri posset num fictio impediens infusionem gratiæ in baptismo, etiam impedit infusionem fidei, sed alibi ea de re commodior est disputandi locus, 2. 2. quæst. 4. vel 5.

ARTICVLVS X.

Virum fictione recedente baptismus suum effectum consequatur?

Resp. affir. **A**FFIRMAT; intelligit autem de effectu gratiæ & remissionis peccatorum.

DVBIUM I.

Virum baptismus, qui propter impedimentum non habuit suum effectum, cum poneretur eius substantia, possit postmodum eundem conferre?

VIDETVR quod nunquam illum consequatur, seu quod homo, qui non est consecutus gratiam iustificantem, dum baptismum recipit, illam ratione baptismi nunquam sit recepturus; quia cum baptismus totam vim suam obtineat ex alterius voluntate, non potest asseri aliquid illi conuenire, nisi cognoscatur conuenire ex principiis quibus constare potest, & solet de voluntate instituentis Sacramenta; ex illis autem principiis non potest nobis vllō modo constare baptismum, qui non habuit effectum gratiæ cum re ipsa poneretur, postmodum illum consequi posse. nam ex Scriptura, Concilijs & sensu Ecclesiæ id nullo modo constare potest.

Dices Doctores communiter ita sentire, quorum sensus aliquo modo dici potest Ecclesiæ.

Resp. hoc dici non posse, quia Ecclesiæ non declarat se ita adherere Doctorum sententiæ, vt illam proponat tanquam certam, sed relinquit ipsi Doctoribus examinandam, & proinde ij qui partem affirmatiuam tuerentur, non possunt ex sensu Ecclesiæ aliquid subsidium habere.

Obicies rationem factam ostendere quidem non ita esse certum baptismum reuiviscere, vt contrarium sit planè improbabile, non tamen ostendere non esse probabilius, cum ad hoc sufficiant rationes seu congruentiæ, quæ suadeant esse conuenientius & probabilius quod Christus ita instituerit baptismum, vt si forte suum effectum habere non posset dum eius substantia poneretur, sublato impedimento illum consequeretur & reuivisceret; huiusmodi autem rationes suppetunt. 1. decet Sacramentum, quod est viuum opus Christi, non ita impediri per indispositionem recipientis quin sublato impedimento vim suam exerat. 2. peccatum originale & actuale mortale commissum ante baptismum conuenienter debet habere causam, à qua per se ex opere operato deleatur, & non tantum indirecè & ex consequenti; si autem non reuiviscat baptismus & non possit conferre effectum, quo fuit priuatus dum poneretur, interdum originale & mortale ante baptismum commissum non habebit causam per se.

Sed dicendum videtur hæc non sufficere, vt vis aliqua Sacramentis tribuatur, nisi ex certiori principio deducatur hanc virtutem ex Christi institutione baptismi conuenire.

Confir. non obstantibus rationibus allatis constat Christum sine vlla indecentia potuisse talem virtutem baptismi non conferre; ergo non est quod propter illas huiusmodi virtutem baptismi tribuamus, præsertim cum ex alia parte baptismi reuiviscencia non videatur posse explicari, quin admittantur aliqua minus cōsentanea ijs quæ communiter in Philosophia sunt recepta, & ijs

que de Sacramentis communiter traduntur: præsertim etiam, cum baptismus commodè dicatur opus Christi, quamvis hæc reuiuifcentia ei non tribuatur, nimirum eo quod hominem spiritualiter mortuum possit uiuificare, si cum debita dispositione recipiatur. item cum nullum sit incommodum quod in aliquo casu ex defectu conditionis requisitæ in recipiente baptismum, peccatum originale &c. non habeat causam per se, à qua directè tollatur ex opere operato. 1. quia id planè per accidens se habet ad institutionem baptismi. 2. quia in re ipsa ex consequenti remitti potest, ita ut nullo modo remaneat.

Secundò videtur ostendi quod baptismus non reuiuifcat; quia ad hoc dicitur aliqua dispositio requiri, hoc autem non dicitur consentaneè principijs philosophicis vel ijs quæ de Sacramentis traduntur. minor probatur pro priori parte, causa quæ propter indispositionem subiecti non potuit operari suum effectum dum esset, non potest eundem operari quando superuenit dispositio destructiua causæ, verbigratia, ignis qui propter nimium humorem non potuit lignum comburere cum eidem esset debite approximatus, non potest illud comburere propter superuenientem siccitatem ligni quando iam ipsemet ignis perijt. Eadem minor pro secunda parte probatur, iuxta Tridentinum & communem sententiam Theologorum, quod dispositio est præstantior ed præstantiorem effectum conferunt Sacramenta, igitur iuxta conditionem & perfectionem dispositionis effectus perfectior deberet produci reuiuifcente Sacramento, quod & per se videtur minus probabile, & à varijs concedi non solet.

Dices hæc esse vera in causis physicis. 2. quando id quod requiritur est dispositio propriè dicta; Sacramenta verò sunt causæ morales, & id quod dicitur requiri, non tam est dispositio propriè dicta, quam conditio quædam tollens impedimentum ex parte subiecti.

Sed responderi potest hinc saltem haberi non posse adstrui reuiuifcentiam in sententia eorum qui censent Sacramenta causare gratiam physicè, nam causa physica solum potest suum effectum producere quando subiectum sufficienter disponitur, quando ipsa causa existit, & sufficienter & physicè applicatur passio. quæ principia negari & euerri non debent ut adstruatur reuiuifcentia Sacramentorum incerta, quamvis enim iuxta hanc sententiam Sacramenta sint instrumenta diuinæ omnipotentia, cum tamen Deus soleat se gerere consentaneè naturis rerum, probabilius est quod ea requiratur ut Sacramenta suum effectum producant, quæ requiruntur in alijs instrumentis, ut producant suos effectus & quidem modo proportionato.

Dici potest 2. non paruum vim habere etiam in sententia eorum, qui existimant Sacramenta solum moraliter causare gratiam, nam etiam in illa operantur instar causarum naturalium & certam in subiecto requirunt dispositionem ut suum effectum conferant, iuxta cuius excellentiam perfectiorem vel minus perfectum effectum possint causare: igitur conformiter suæ conditioni & institutioni requirunt dispositionem in subiecto, quando ipsa ponuntur, nec dici debet quod superueniens dispositio sufficiat ad hoc ut Sacramenta quæ desierunt esse, suum effectum conferant. Adde quod difficultas theologica remaneat, quod

scilicet inde sequatur effectum qui recedente fitione confertur, posse esse inaequalem pro inaequalitate dispositionis.

Ad alterum in obiectione positum dici potest, quod cum conditio quæ dicitur exigi, ut Sacramentum reuiuifcat, requiratur ut præcedens subiecti indispositio tollatur, indispositio autem non tollatur nisi ponatur dispositio, in præsentia quæstione tolli impedimentum non videtur esse aliud reipsa, quam poni dispositionem seu subiectum quod propter suam indispositionem non potuit consequi effectum baptismi, legitime disponi ad eundem consequendum.

Confir. adultus tam debet disponi ad gratiam recipiendam per baptismum postquam Sacramentum transijt, quam ad recipiendam dum confertur ipsum Sacramentum, ergo auferri impedimentum est reipsa disponi ad effectum Sacramenti; cum autem dispositio non possit causam subsequi seu iuuare ut causa, quæ non est, suum effectum producat in subiecto disposito, sequitur Sacramenta non posse reuiuifcere ratione alicuius, quod per modum dispositionis dicatur superuenire. Antecedens probatur, si non requiratur dispositio ad gratiam per Sacramentum recipiendam, quando ipsum Sacramentum præterijt, non potest solidè ostendi eam requiri dum Sacramentum confert effectum, quando ipsum Sacramentum conficitur. unde enim peti potest ista ratio diuersitatis, vel ex quo principio theologico ostendi?

Ex altera tamen parte, quod recedente fitione reuiuifcat baptismus, & effectum gratia, atque remissionis peccatorum conferat:

Probatur autoritate Augusti. qui libr. 1. de baptismo contra Donatistas, cap. 12. de baptismo ait; qui tamen tunc profuit ad remissionem peccatorum, cum quis reconciliatus unitati sacrilegio dissensionis exiit, quo eius peccata tenebantur, & dimitti non sinebantur, sicut enim in illo qui scilicet accesserat, sic ut non denno baptizetur, sed ipsa pia correctione & vera confessione purgetur, quod non posset sine baptismo, sed ut quod ante datum est, tunc valere incipiat ad salutem, cum illa fictio veraci confessione recesserit. & paulo post agens de baptizato in hæresi vel schismate ait; cum se corripuerit, & ad Ecclesiam societatem unitatemque venerit, non iterum baptizandus est, quia ipsa reconciliatione, ac pace præstat ut ad remissionem peccatorum eius in unitate iam prodesse incipit Sacramentum, quod acceptum in schismate prodesse non poterat.

Et libr. 3. cap. 13. si autem quannus apud hæreticos vel schismaticos idem sit baptismus Christi, non tamen ibi operatur remissionem peccatorum propter eandem discordie sententiam & dissensionis iniquitatem, tunc incipit valere idem baptismus ad dimittenda peccata, cum ad Ecclesiam pacem venerint, non ut iam dimissa non reuineantur, neque ut ille baptismus quasi alienus aut alius improbetur aut alter tradatur, sed ut idem ipse qui propter discordiam foris operabatur mortem, propter pacem intus operetur salutem. & libr. 6. cap. 25. ipse sanctificat Sacramentum suum, ut hominibus, siue antequam baptizetur, siue cum baptizatur, siue postea quandoque ad se veraciter conuerso id ipsum valeat ad salutem, quod ad perniciem, nisi conuerteretur, valeret.

Eidem sententia videtur fauere Gregorius, sanctum baptismum, quod sunt apud hæreticos consecrati, tunc in eis vires emendationis recipi, cum vel illi per impositionem manus Spiritum Sanctum acceperint, vel isti propter professionem veræ fidei sanctæ & uni-

Suadetur deinceps affirmatiua Augusti.

Greg.

Cap. ab an-
tiqua.

16.

In quo in-
ter Aug. &
Donatistas
fuerit qua-
estio de ba-
ptismo.

Expendun-
tur loca
Aug. supra
allata.

Non viden-
tur incipi-
re reuiviscen-
tia baptis-
mi ex Aug.
locis.

Nec ex
Greg.

versalis Ecclesie visceribus fuerint uniti. refertur can.
ab antiqua, de consecratione dist. 4.

Alicui tamen ea testimonia videri possunt
non vrgere si spectetur scopus August. & hære-
sis contra quam ijs locis disputat; pro quo

Notandum nullam questionem fuisse inter
August. & Donatistas de reuiviscencia baptismi
quoad collationem gratiæ, sed de eius validitate,
Donatistas asserentibus baptismum in hæresi vel
schismate acceptum vel etiam ab hæreticis, esse
nullum, & esse repetendum cum aliquis ad Eccle-
siam venerit, August. verò docente esse validum,
licet pro eo statu nihil prosit; unde docet non esse
repetendum quando quis ad Ecclesiam unitatem
redit, quia tunc valere incipit ad peccatorum remissionem,
non quod ipsa peccatorum remissio
formaliter debeat tribui baptismi, ita ut baptis-
mus eo casu peccata remittat, sed quod redeunti
ad Ecclesiam sit causa propter quam cætera Sa-
cramenta prodesse possint, cum sine baptismi
nulla Sacramenta possint validè suscipi, cum ergo
per receptionem baptismi etiam in hæresi satis-
fiat præcepto de illo recipiendo, & ratione baptis-
mi suscepti rediens ad Ecclesiam possit alia Sacra-
menta vtiliter recipere, merito August. dicere po-
tuit baptismum in hæresi vel schismate susce-
ptum non repetendum, & redeunti ad Eccle-
siam prodesse ad remissionem peccatorum, & ope-
rari salutem.

Confir. August. censet baptismum incipere va-
lere redeunti ad unitatem Ecclesie, iuxta autem
communem sententiam Theologorum ad hoc,
ut peccata remittantur & conferatur effectus gra-
tiæ baptizato in hæresi vel schismate, non suffi-
cit relinquere hæresim vel schisma; ergo August.
non potest intelligi baptismum ita valere, ut re-
deunti ad unitatem Ecclesie eo ipso conferatur ei
gratiæ effectus, sed hoc sensu quod in eo statu
constituatur, in quo vtiliter reliqua Ecclesie Sa-
cramenta possit recipere. Non videntur aliud vr-
gere duo priora loca.

Et iuxta hæc potest etiam explicari Gregorius,
qui sententiam citatam adfert ut doceat baptis-
mum in hæresi receptum non esse repetendum.
vbi obiter notandum illum non esse Gregorium
primum, cum mentionem faciat Monotheli-
tarum, qui posteriores fuerunt Gregorio pri-
mo.

Idem quoque sensus esse potest testimonij ci-
tati ex lib. 6. quia eo loco solum vult August.
ostendere baptismum verbis evangelicis conse-
cratum esse validum, licet preces erroneæ adiun-
gantur, & illud Sacramentum à Christo sanctifi-
cari, ut valeat ad salutem homini siue ante conuer-
so, siue etiam postea, non quod in eo, qui baptis-
mum illicitè recipit & postmodum conuertitur,
formaliter operetur remissionem peccatorum,
sed quod non remaneat obligatio baptismi æ-
nuo suscipiendi, & de cætero sit causa ob quam
alia Sacramenta validè & licitè atque adeo vtili-
ter ad salutem recipi possint. valet ergo ad salu-
tem, tum quod præceptum baptismi recipiendi sit
impletum, tum quod vtilitas quæ ex alijs Sacra-
mentis potest percipi tribuatur baptismi tan-
quam radici, quæ possunt confirmari à simili.
idem August. lib. 1. de nuptijs & concupiscentia
cap. 33. docet lauacro regenerationis & verbo
sanctificationis omnia prorsus mala hominum
regeneratorum mundari atque sanari, non solum

peccata quæ omnia nunc remittuntur in bap-
tismo, sed etiam quæ posterius contrahuntur, quod
non est verum formaliter loquendo, sed tantum
causaliter modo explicato.

Totus hic discursus ostendit probabile esse
quod baptismus non reuiviscat ad effectum gra-
tiæ sanctificantis & remissionis culpæ; quod do-
cent Scotus distinct. 4. quæst. 5. §. respondet. Gabr.
eadem dist. quæst. 1. art. 3. dub. 3. sub finem. Val-
quez disp. 159. cap. 4. Gab. tamen concedit reui-
uiscenciam baptismi quoad remissionem pœna-
rum, ita, ut culpa per aliud medium sublata, tota
pœna temporalis, quæ alioquin posset restare, vir-
tute baptismi condonetur.

Alij tam antiqui, quam recentiores sentiunt
cum D. Thom. hic, baptismum, qui suum effe-
ctum gratiæ sanctificantis & remissionis pecca-
torum non contulit, cum reciperetur, illum con-
ferre sublato obice, à qua sententia non videtur fa-
cilè recedendum, quia in his quæ ex alterius in-
stitutione dependent, magnum vim habet com-
munis sensus Doctorum, licet fortè tam exacta
ratio reddi non possit, itaque

Resp. & dico probabilis videtur, quod baptis-
mus sublato obice ita reuiviscat, ut ratione il-
lius conferatur ex opere operato gratia sanctifi-
cans, & remissio peccati originalis, & actualium
ante baptismum commissorum.

Probat ex locis August. citatis, quæ vi-
dentur amplius vrgere quàm id quod in discursu
facto asseritur, quamvis enim controuersia
cum Donatistas fuerit August. de validitate ba-
ptismi in hæresi vel schismate recepti, nihilomi-
nus tamen ex occasione videtur omnino docere,
quod baptismus sine fructu in hæresi vel schis-
mate receptus suum effectum habeat, cum per
veram correctionem baptizatus redit ad Eccle-
siam, nam Donatista, ut patet ex lib. 1. citato cap.
11. ita ratiocinabantur, baptismum à nobis colla-
tum non curatis repeti, igitur is fuit validus; vbi
autem validus est baptismus, ibi est remissio pec-
catorum, seu per baptismum validum semper
dimittuntur peccata, scilicet formaliter &
per se.

Respondet autem August. cap. 12. baptismum
posse esse validum, quamvis in eo non fiat remis-
sio peccatorum quando conferitur, qui tamè pro-
fit ad eorumdem peccatorum remissionem, cum
quis reconciliatus unitati &c. profit, inquam,
operando ipsam remissionem. nam alioquin ne-
que directè neque aptè responderet ratiocinatio-
ni Donatistarum.

Confir. August. eodem modo ratiocinatur de
baptismo accepto in hæresi, & de recepto à ficto,
qui scilicet in Ecclesia Catholica suscepit ba-
ptismum minus legitimè dispositus ad conse-
quendum gratiæ effectum; quando autem de eo
qui fictus accessit dicit baptismum incipere vale-
re ad salutem recedente fictione per veracem
confessionem, non solum vult incipere valere
quod impletum sit præceptum de baptismi reci-
piendo, & quod homo fictus sit capax ad reliqua
Sacramenta vtiliter recipienda, quia per bap-
tismum in Ecclesia receptum etiam fictè, utrumque
obtinetur.

Nec obstat quod in confirmatione explicatio-
nis locorum August. dicitur, quod baptismus non
conferat effectum gratiæ omni redeunti ad unita-
tem Ecclesie; quia dictum Augustini non ita præ-
cisè & in rigore accipi debet, sed intelligendum si
hæreticus

hereticus vel schismaticus redeat ad Ecclesiam unitatem ex vera & sincera correctione, seu detestatione peccati.

Ex his patet per explicationem in discursu positam minus perfecte satisfieri testimonijs August. citatis: patet etiam commune Doctorem sententiam solido niti fundamento, scilicet auctoritate August. ex quo satisfactum videtur priori rationi dubitandi.

Ad secundam respondent aliqui, id, quod requiritur, ut Sacramentum reuiuiscat, non se habere per modum dispositionis proprie dictae, sed tantum per modum cuiusdam conditionis sine qua non concederetur effectus baptismi; sed haec non videntur euacuare difficultatem, & solum dicuntur quia argumentum ostendit non posse inueniri dispositionem, quae tempore causam subsequitur, cum non possit adferri solida ratio cur aliquando requiratur dispositio, aliquando vero non.

Resp. ergo causas physicas requirere ut dispositio necessaria ad productionem effectus sit quando ipsa causa existit, non tamen morales; cuius ratio est quod causa physica agat per realem & physicum influxum, quem nullo modo potest prebere, si ipsa entitativè non existat, ut communiter Philosophi, causa vero moralis, cum suum effectum causet mediante alterius voluntate, quam mouet ad illum physicè ponendum, bene potest suo modo esse causa, quamvis dispositio ponatur postquam ipsa physicè desijt existere, quia nihilominus causa physica talis effectus moueri potest ad producendum effectum intuitu huiusmodi causae moralis. unde dico Sacramenta requirere dispositionem, ut reuiuiscant & conferant effectum gratiae, & hanc dispositionem posse subsequi ipsum Sacramentum, quod moraliter potest operari, quando esse desijt, cum remaneat in diuina acceptatione ad hoc, ut quodcumque homo legitime disponetur, diuina virtus operatur gratiae applicetur ad eius gratiae productionem, intuitu scilicet baptismi aliquando suscepti. ex quo patet ad replicam contra objectionem. quamvis enim baptismus comparetur causae physicae quod necessario conferat suum effectum subiecto disposito, & non conferat indispotito, non tamen assimilatur in hoc quod non possit illum conferre, nisi dispositio actu existat, dum ipsummet Sacramentum realem habet existentiam.

Ad probationem secundae partis minoris respondent aliqui quod quando Sacramentum conferat gratiam per reuiuiscantiam, conferat minimam quae ratione Sacramenti dari solet, quia datur gratia quae dari solet subiecto nullam habenti dispositionem. ita Suarez disputat. 28. sect. 4. §. atque in hunc modum. Verius tamen videtur etiam eo casu conferri gratiam ratione baptismi maiorem vel minorem iuxta excellentiam dispositionis. quod Vasquez disputat. citata capite 1. censeat necessario dicendum iuxta communem modum explicandi reuiuiscantiam baptismi, & probabile censeat Suarez sect. citata §. nihilominus, suadetque ratio in illa probatione alata.

Obijci tamen potest quod baptismus in casu quæst. non possit peccatum remittere nisi interueniente contritione vel poenitentia Sacramentum; utrumvis autem dicatur interuenire, non po-

test dici baptismum operari remissionem peccati, ergo.

Resp. supposita maiore neg. minorem quia Sacramentum baptismi omnino simul concurrat ad peccati deletionem, cum poenitentia & contritione; & quidem cum Sacramento poenitentiae ita concurrerit, ut peccatum originale & actuale praecedens baptismum directè & per se tollatur per baptismum, cetera vero baptismum subsequenta per poenitentiae Sacramentum, licet enim peccata etiam praecedentia baptismum per accidens tollantur per poenitentiam, quatenus unum mortale non remittitur sine alio vel sine originali, & quatenus non infunditur gratia sanctificans, nisi remittantur omnia peccata mortalia, nihilominus bene dici potest quod illorum remissio referatur in baptismum tanquam in causam per se, quia satis constat Sacramentum poenitentiae non posse directè remittere peccata ante baptismum commissa. quamvis autem contritio possit delere omnia tam ante, quam post baptismum commissa, si tamen nobis innotescat baptismum reuiuiscere ad deletionem culpae, possumus absque ullo absurdo asserere baptismum cum eadem concurrere ad deletionem peccati quod praecessit, cum non sit priuandus sua virtute eo quod alia causa moralis inueniatur concurrere ad eiusdem peccati deletionem.

Contra facit quod obex prius tolli debeat quam baptismus possit operari, igitur peccatum debet prius tolli per poenitentiam vel contritionem. Confr. obex interdum est peccatum mortale subsequens baptismum, igitur illud prius debet tolli quam baptismus possit habere suum effectum, & proinde baptismus non potest concurrere ad peccati deletionem.

Resp. concedendo antecedens, si obex sumatur pro indispositione impediens virtutem baptismi. nam subiectum debet aliquo modo disponi ut baptismus suum effectum sortiatur: nego tamen consequentiam, ex argumento enim tantum sequitur quod poenitentia vel contritio quibus homo ad peccati deletionem disponitur, sint priores naturè effectui baptismi, non vero sequitur quod prius suum effectum habeant; si vero obex seu impedimentum sit peccatum mortale, nego antecedens & consequentiam confirmationis. nam peccatum mortale impediens effectum baptismi non prius debet tolli, cum tale impedimentum tollatur per cooperationem causarum, scilicet poenitentiae ad tollendum hoc impedimentum, & mortalia post baptismum commissa, & baptismi ad ea remittenda quae ipsum baptismum praecedunt.

Pet. 1. an baptismus reuiuiscat quoad infusionem gratiae antea accessum Sacramenti poenitentiae? Negat Estius dist. 4. §. 12. sed dicendum posse etiam reuiuiscere quando elicitur contritio perfecta, & in casu infra ponendo.

Pet. 2. an quando baptismus reuiuiscit per Sacramentum poenitentiae maior gratia conferatur quam conferretur per solum poenitentiae Sacramentum? Sotus dist. 6. quaest. 1. art. 8. in fine inclinatur in partem negantem.

Sed omnino verius est maiorem conferri, quia inueniuntur duo Sacramenta, quorum singula suam gratiam conferre possunt, quae non debent impediri quod minus illam actu conferant eo quod concurrant cum alia causa, cum neque ex parte subiecti sit repugnantia, neque ex parte causarum.

Baptismus non est priuandus sua vi, licet alia causa moralis concurrat ad eiusdem peccati deletionem.

Licet poenitentia & contritio sint priores naturè effectui baptismi, non tamen prius effectum habent.

10.

Quaest. 1.

Estius.

Quaest. 2.

Sotus.

Dices licet causa naturales seorsum sumptae diuersos effectus possint producere, non tamen producant perfectiorem quam singula possint producere, si respectu eiusdem subiecti concurrant. v.g. licet duo luminosa vt quatuor possint singula lumen vt quatuor producere, si tamen simul concurrant circa idem passum, non producant lumen perfectius, vt habet communior Philosophorum sententia, ergo.

Resp. neg. consequentiam. cum enim Sacramenta sint cause morales quarum singula tantam vel tantam gratiam ex diuina ordinatione conferant, si multiplicentur, multiplicandus seu augendus est iuxta diuinam ordinationem earum effectus, neque in hoc causis naturalibus comparari debent. Confr. si Sacramenta tam rigide cum causis naturalibus essent comparanda, iusto vt quatuor accedenti ad Sacramentum, quod iuxta dispositionem recipientis solum esset collatum gratia vt duo, nihil gratiae accederet per illud Sacramentum; nam causa naturalis calefactiua vt duo, iuxta communior Philosophorum sententiam non agit in calidum vt quatuor. improbabile autem videtur quod iustus in dicto casu nihil gratiae de nouo reciperet virtute Sacramenti.

Quaest. 3.

Suatis sententia non probatur de partialitate causandi.

Petēs 3. an Sacramenta eo casu concurrant ad gratiam, vt causa partiales partialitate causae? Alii qui videntur sentire quod tota gratia conferatur à singulis Sacramentis se habentibus ad illam tantam causis partialibus. ita Suarez disp. citata sect. 5. in fine.

Sed videtur verius quod singula Sacramenta conferant certum gradum gratiae distinctum à gradu qui ratione alterius Sacramenti confertur, vt si is, qui fide accessit ad baptismum, debite disponatur ad Sacramentum poenitentiae recipiendum, quod Sacramentum spectata dispositione possit conferre gratiam vt quatuor, similiter & baptismus, verius videtur baptismum non concurrere ad totam gratiam, seu ad gratiam vt octo, neque similiter poenitentiam, sed singula conferre suos gradus gratiae quam seorsum conferre possint, quia hic modus nihil dicit repugnantiae, estque consentaneus diuinitati gratiae.

Confr. si concurrerent instar causarum partialium & in eo deberent comparari causis physicis, simul sumpta non possent perfectiorem gratiam conferre, quam seorsim cum causa naturales v.g. duo calores vt quatuor concurrentes non producant calorem intensiorem quam vt quatuor, vt habet receptior Philosophorum sententia, quae censet multitudinem agentium non conducere ad producendum perfectiorem effectum, quam possit praestantissima causa inter illas sepositis impedimentis; nullo autem modo videtur dicendum quod ratione dilectionis Dei super omnia concurrentis cum Sacramento Eucharistiae, quorum singulis posset respondere gratia vt octo, non detur maior gratia quam vt octo, & proinde in praesenti non est necesse Sacramenta comparare cum causis physicis quoad concursum ad totam gratiae entitatem.

Quod hic dictum est de baptismo & poenitentia concurrentibus, dicendum de baptismo concurrente cum contritione.

Dices remissio peccatorum potest à singulis Sacramentis procedere, ergo & tota gratiae intensio.

Resp. neg. consequentiam, ratio est quod re-

missio mortalium nequeat in re separari, unde causa delectiua vitii mortalis debet saltem ex consequenti se extendere ad aliorum deletionem, gradus vero gratiae sunt diuisibiles, quorum singula ita possunt referri in proprias causas, vt non sit necesse referre in alias etiam ex consequenti, & de cetero conuenientius videtur non referri, vt ratio facta suadet.

Dices videri in hoc casu necesse, cum tota gratia quae confertur sit prima gratia, quae proinde tota debet à singulis Sacramentis conferri, cum singula Sacramenta conferant primam gratiam.

Resp. negando assumptum, & posteriore partem probationis. quamuis enim gratia quae confertur in reuiuiscencia Sacramenti eo sensu dicatur prima, quod nihil eius praenueniatur in subiecto, non tamen dicitur prima eo sensu quod in illa nulla sit graduum latitudo, & proinde licet singula Sacramenta conferant primam gratiam priori modo sumptam, non tamen est necesse singula concurrere ad totam latitudinem graduum gratiae, sed singula conferunt suos gradus simul tempore cum alio Sacramento, immo & simul naturā. nam Sacramentum, ratione cuius datur primus gradus gratiae, non operatur prius naturā, quam aliud, cum alij gradus non ita intrinsece hunc praerequirant vt absque eo poni non possint.

DVBIVM II.

Quenam dispositio requiratur vt baptizatus per reuiuiscenciam suam effectum possit conferre?

NOTANDVM 1. eū qui accedit indispositus ad baptismum posse concipi infectum solo originali, vel insuper actuali mortali; item posse concipi mortaliter peccasse in susceptione baptismi, vel saltem post susceptionem.

Notandum 2. indispositionem aliam esse meram negatiuam, quae consistit in carentia etiam inculpata legitime dispositionis ad effectum baptismi consequendum, aliam esse positiuam quae consistit in peccato quo, aliquis, censetur indigne accedere ad Sacramentum, quia culpabiliter negligit adferre dispositionem necessariam ad consequendum Sacramenti effectum. his praemissis Respondeo &

Dico 1. si quis accedens ad baptismum culpabiliter negligat se disponere ad effectum eiusdem consequendum, vt baptismus reuiuifcat communiter requiritur contritio perfecta saltem virtutalis, vel Sacramentum poenitentiae cum legitima dispositione, quae communiori Doctorum sententia est attritio supernaturalis.

Probatur baptismus non potest sortiri suum effectum nisi peccatum negligentiae remittatur, illud autem communiter non potest remitti sine contritione saltem virtuali vel sine reali susceptione Sacramenti poenitentiae. quod probatur, non potest remitti per baptismum, cum illud peccatum sit posterius naturā substantia baptismi, consistit enim in eo quod recipiens substantiam baptismi, negligat effectum recipere, quae negligentia censetur compleri & suam rationem sortiri completā Sacramenti substantia, ergo posterior est saltem naturā ipso Sacramento, & proinde

Ex eorum sententia multitudo agentium non conducit ad perfectiorem effectum.

Obiectio soluitur.

& proinde per illud non tollitur. & in hoc conveniunt Doctores.

Dixi communiter, quia si quis cum attritione bona fide existimata contritione accederet ad Eucharistiam, vel saltem inuincibiliter ignorans requirit contritionem, iustificaretur per susceptionem Eucharistiae, ut in materia de Sacramentis in genere diximus, verum ille modus forte non est ita frequens, & dici potest quod baptismus in casu conclusionis non reuiuiscat sine actuali receptione Sacramenti, cum debita dispositione ad gratiam per illud acquirendam, vel sine contritione saltem virtuali extra casum martyrij.

Dico 2. idem est iudicium de eo qui post baptismum receptum mortaliter peccauit, quia baptismus non potest habere suum effectum nisi tollatur peccatum hoc mortale, quod non potest praestare baptismus per se, cum vis illius non se extendat ad peccata subsequencia.

Dico 3. si quis actualia peccata ante baptismum commiserit, qui nec peccarit mortaliter in ipsa baptismi susceptione, nec postmodum, ad hoc ut baptismus suum effectum in illo fortietur, requiritur & sufficit attritio supernaturalis. Conclusio quoad priorem partem est certa, cum ex dictis constet nullum peccatum mortale remitti etiam in Sacramento sine aliqua penitentia. quoad posteriolem vero partem non est ita certa; nam aliqui sentiunt etiam eo casu requiri contritionem vel actuale susceptionem Sacramenti, sed varij nobiscum sentiunt.

Probat ergo conclusio, id quod requiritur potest censeri requiri per modum sublationis impedimenti, vel per modum dispositionis, utrumvis dicatur, sufficit attritio, ergo. Minor probatur, attritio sufficit iuxta communiolem sententiam ut baptismus suum effectum conferat quando ipse ponitur, ergo & in nostro casu. non enim videtur perfectior dispositio requiri ut reuiuiscat & suum effectum postmodum conferat, quam sit ea quae requiritur ut operetur dum ponitur. Similiter sufficiens tollitur impedimentum per attritionem, cum illud impedimentum consisteret in defectu attritionis.

Dices 1. S. August. lib. 1. contra Donatistas cap. 1. requirit veracem confessionem per quam recedatur a fictione.

Resp. neg. assumptum, & dico August. ponere quidem unum modum quo possit tolli fictio, eumque satis communem in eo, qui peccauit post baptismum, vel in eius receptione, non vero assignare illum tanquam vnicum & omnino necessarium, neque potuisse in nostro casu assignare, cum peccata ante baptismum commissa non sint materia confessionis, nec possint clauibus Ecclesiae subijci.

Dices 2. S. Thomas hic in corpore requirit penitentiam ut baptismus suum effectum conferat, ergo in casu tertiae conclusionis requiritur saltem contritio ad hoc ut baptismus reuiuiscat.

Resp. neg. consequentiam. 1. quia si quis discedat a D. Th. perpendat tam in corpore, quam in solutionibus argumentorum, facile aduertet eum agere de fictione quae fuit peccatum. 2. quia si quis eius doctrinam nostro casui velit adaptare, dico nomen penitentiae etiam apud S. Th. non semper denotare perfectam, videlicet contritionem, sed posse etiam conuenire imperfectae, quae inuenitur in casu tertiae conclusionis.

Ex hac conclusione inferitur quod si quis habes

tria peccata mortalia distincta specie, accedat ad baptismum cum dolore de duobus propter rationes specificas, carens legitimo dolore de tertio, qui proinde non consequatur effectum baptismi, sufficienter erit disponendus ad eiusdem effectum per attritionem de illo tertio, quia supponitur baptismi effectus impeditus propter solum defectum attritionis de illo tertio peccato.

Dico 4. si baptismus fuerit impeditus in eo qui solum originale habuit, nec vllum peccatum actuale mortale postmodum commisit, ut reuiuiscat sufficit voluntas seruandi diuina mandata, quia ut dictum est supra, in eo casu talis voluntas sufficiebat ad acquirendam remissionem peccati originalis & gratiam habitualem.

Ex dictis 3. & 4. conclusione videtur sequi quod si baptismus possit interdum conferre habitum fidei sine gratia, ad hoc ut fides infundatur, vel augeatur per reuiuiscantiam baptismi, sufficiat fides actualis, quia haec ex supposito sufficit ut detur fides per baptismum etiam in eo qui non est dispositus ad gratiae receptionem.

Aliquoties feci mentionem peccati mortalis, cum enim veniale non obstat collationi gratiae per baptismum, & mortale remitti possit non remisso veniali, sequitur quod ad reuiuiscantiam baptismi non sit opus retractatione peccati venialis, quod simul cum mortali inuenitur in recipiente baptismum.

Difficultas est de peccato quod concomitanter se habet ad baptismum, quid inquam requiratur ut baptismus eo casu reuiuiscat: ut si quis dum baptizatur velit furari, & ita quidem ut eodem temporis instanti compleatur Sacramentum & huiusmodi voluntas vltimo suum esse habeat: quod ut magis ostendatur, ponamus hominem ita peccare interius peccato furti, ut per ordinem ad Sacramentum baptismi nullo modo peccet peccato sacrilegij, eo quod inuincibiliter ignoret requiri aliquam dispositionem ut aliquis baptismum licite recipiat. Aliqui in hac difficultate sentiunt idem dicendum quod in casu quo quis accedit cum peccato, cuius inculpate non habet sufficientem penitentiam, scilicet hoc peccatum tolli per baptismum dum reuiuiscit: quibus videtur parere D. Th. responsione ad 2. dicens: *baptismus auferit culpam & reatum omnium peccatorum praecedentium baptismum, & simul existentium cum baptismo.*

Confir. hoc peccatum non debet subijci clauibus Ecclesiae in Sacramento penitentiae, cum materia illius Sacramenti sint peccata post baptismum commissa, ut satis patet ex Trid. sess. 14. cap. 1. & 2. Quae sententia non est improbabilis, quam tenet Caet. hic §. in responsione ad 2. Sotus dist. 6. quest. 1. art. 8. §. ex quo fit. Valquez disp. 160. cap. 2. num. 18.

Ex qua sequitur 1. si quis ita poscasset dum baptizatur ut nullo modo peccatum continuasset post receptum baptismum, neque peccasset peccato sacrilegij in susceptione baptismi, solum futuram necessariam attritionem ad reuiuiscantiam baptismi.

Sequitur 2. illud peccatum non subijciendum clauibus Ecclesiae, etiam quando est occasio sacrilegij susceptionis Sacramenti; nam licet ipsa indigna susceptio sit recensenda in confessione, non ideo est recensendum hoc peccatum concomitans, cum illa censetur consummari posterius natura quam sit Sacramentum; peccatum vero concomitans non item.

Conclus. 4. In eo, qui tantum originale habuit, sufficit ad reuiuiscantiam voluntas seruandi praeccepta.

23.

Difficultas de peccato concomitante se habere ad baptismum.

D. Thom.

Trident. Caet. Sot. Valq.

Sentiunt illud tolli per baptismum dum reuiuiscit.

Præfertur
sententia
quæ eo ca-
su ad reui-
uiscendum
requirit
contritionem
&c.

Satisfit ra-
tioni sen-
tentia op-
posita.

Alij tamen probabilius censent, vt eo casu baptis-
mus reuiuiscat, requiri contritionem vel sus-
ceptionem penitentia, quia baptis-
mus non vide-
tur tollere peccatum quod eius effectui directè
aduersatur, cum nulla causa tollat id quo impedi-
tur à suo effectui producendo, & hoc peccatum
non conferatur cum Sacramento tanquam aliquid
prius naturâ substantiâ Sacramenti.

Hæc sententia videtur probabilior; nec aduer-
satur D. Th. quia peccata simul existentia cum bap-
tismo, non necessariò intelliguntur ea, quæ tunc
actu committuntur, sed quæ antea commissa non
sufficienter retractantur, quæ postmodum per bap-
tismum tolli possunt modo explicato in tertia
conclusionē. Ad confirmationem resp. videri ve-
rius, peccatum explicandū in confessione, ad Trid.
dico Concilium tradere doctrinam de eo quod
moraliter euenit, & per peccata post baptismum
commissa, solum velle negare peccata baptismum
præcedentia in confessione esse recensenda, nihil
verò in alterutram partem docere de præsentī ca-
su moraliter vix contingente, præsertim cum agens
aduersus hereticos solum velit adstruere esse ve-
rum in Ecclesia penitentia Sacramentum, ad
quod est impertinens vtrum peccatum concomi-
tans baptismum sit in confessione recensendum
nec ne.

Confir. quia Concil. hunc casum nunquam vel
leniter insinuat, sed semper videtur supponere om-
ne peccatum actuale vel præcedere vel subsequi
baptismum, vt patet ex sess. 14. primis capitibus.
quod moraliter semper verum est.

D V B I V M III.

*An etiam alia Sacramenta reuiuiscant
& conferant effectum gratia re-
cedente scilicet?*

Quinque
sententia.
Prima tri-
bit solum bap-
tismo.
Sotus.
Vasq.

Secunda om-
nibus cha-
racterem
imprimen-
tibus.

Alan.
Maior.
Cohar.

Tertia bap-
tismo iun-
git peni-
tentiam.

Quarta om-
nibus tri-
buit reue-
rentia Eucha-
ristia.
Suar.

PRIMA sententia tenet id esse proprium Sa-
cramento baptismi; ita Sotus dist. 6. quæst. 1.
art. 8. §. *nihilominus*, citans pro ea D. Th. hic, quate-
nus soli baptismi eam virtutem tribuit, idem cen-
set Vasquez disp. 161. cap. 2. supposito quod baptis-
mus reuiuiscat quoad effectum gratia, & remissio-
nis peccatorum, & alij quorum sententiam censet
non esse improbabilem Alanus lib. de Sacramen-
tis in genere cap. 47.

Secunda id tribuit omnibus Sacramentis cha-
racterem imprimentibus; quia, cum non possint
repeti, eorum gratia nunquam posset obtineri,
quod videtur incommodum.

Confir. per illa homo peculiariter consecratur
ad quædam munia, pro quibus gratia est vel neces-
saria, vel valde utilis; igitur conuenit vt ponenti
obicem conferatur gratia, quando illo sublato ho-
mo legitimè disponitur ad eiusdem gratia reue-
ntionem, tenet Alanus supra, Maior in 4. dist. 4. q.
2. §. *circa sextam*. Couar. in cap. *Alma mater* 1. parte
§. 4. num. 13. videtur quæ fauere D. Th. hic, qui hanc
virtutem videtur baptismi tribuere ratione cha-
racteris.

Tertia baptismi coniungit penitentiam. Ca-
nus relectione de penitentia parte 5. post medium
§. *sed enim opinio D. Th.*

Quarta tribuit omnibus Sacramentis saltem
excepta Eucharistia, de qua magis est dubius Sua-
rez disp. 28. sect. 6. De Sacramentis imprimētib;
characterem probatur ratione secundæ opinionis.

De penitentia probatur, quia peccata post bap-
tismum commissa non possunt remitti sine ordine ad
illam; igitur necesse est eam reuiuiscere vt pecca-
tum explicatum in confessione valida saltem in-
formi directè possit remitti. Matrimonium vide-
tur reuiuiscere, quia per illud homo capessit sta-
tum valde onerosum, propter quem gratia statui
est annexa ad præstandam fidem comparti &c. Ex-
trema vnctio non potest etiam faciliè repeti.

Quinta eam vim tribuit omnibus Sacramen-
tis. Caiet. tomo 1. opusculorum tract. 5. §. *communis*
autem; Henriquez lib. 1. de Sacramentis in genere
cap. 25. num. 1. qui littera R. plures citat, & nume-
ro 7. peculiariter dicit varios sentire de Eucharis-
tia quando sacerdos indignè celebrat. Ratio esse
potest quod omne Sacramentum sit opus Christi
vini, quod proinde sublato obice vim suam ex-
ercere potest.

Quamuis sit difficile in re tam incerta de his
sententijs iudicium ferre, probabilior videtur pri-
ma sententia, quod scilicet solus baptismus reui-
uiscat quia pro eo solo sufficientem habemus au-
thoritatem, rationes quæ pro alijs sententijs ad-
feruntur, non sunt tanti momenti, vt in re pen-
dente ab alterius voluntate indicemus Sacramen-
ta reuiuiscere, si ex solidiori principio id non in-
notescat, præsertim cum commodè solui pos-
sint.

Nam quod Sacramentum repeti nequeat, non
sufficit vt dicamus indignè accedentem, gratiam
habitualement postmodum recipere virtute illius;
neque etiam id dicere est necessarium propter
alteram rationem, quia sufficit si resurgenti &
habenti aliunde gratiam habitualement dentur auxi-
lia ad finem Sacramenti, quod fidei recepit, quæ
auxilia dari possunt ratione Sacramenti, licet gra-
tia iustificans non detur. ratio est quod cum illa
non statim dentur, sed tempore opportuno, dum-
modo subiectum sit gratum, commodè dari pos-
sunt & debent, quamuis gratia sanctificans non
detur virtute Sacramenti; quæ ratio potest etiam
aptari matrimonio & extremæ vnctioni.

Similiter si detur confessio informis, non est ne-
cessario dicendum illam reuiuiscere, vt obtineatur
remissio peccati in ea explicati, neque id potest
colligi ex institutione penitentia, nam per ere-
ctionem Sacramenti solum est institutum, vt nul-
lum peccatum commissum post baptismum re-
mittatur sine ordine ad clauis, id est sine obliga-
tione illud subiiciendi clauibus, quod factum est
etiam per confessionem informem, unde tale pec-
catum potest postmodum remitti indirectè per
subsequens Sacramentum penitentia, vel directè
per contritionem, quæ contritio non necessariò in-
cludit votum penitentia; cum peccatum ex sup-
posito non debeat amplius subiici clauibus.

Denique quod Sacramentum sit opus Christi
vini, non multum vrget; cum ad hoc sufficiat
quod vitam animæ possit tribuere spiritualiter
mortuo accedenti cum debita dispositione, licet
non reuiuiscat.

Si tamen vllum Sacramentum præter bap-
tismum reuiuiscat, non improbabiliè dici potest
omnia reuiuiscere propter rationem vltimæ sen-
tentia.